

05 noiembrie 2013

Dj-8 nr. 500

A V I Z
la proiectul de lege
cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

(nr. 423 din 29.10.2013)

Direcția Generală Juridică a examinat în mod prioritar proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

I. Observații generale

Proiectul legii menționate a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, fiind aprobat prin Hotărârea nr. 831 din 28.10.2013, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege este crearea unui sistem efectiv și transparent cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Un astfel de sistem constituie una din condițiile esențiale pentru un sistem responsabil și calitativ judecătoresc.

Conform art. 20 lit. d) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative nota informativă a proiectului urma să conțină indici privind suma mijloacelor bănești necesare pentru asigurarea remunerării membrilor colegiului disciplinar, care sunt reprezentanți ai societății civile.

Art. 4 alin. (1) lit. a) considerăm că are o redacție neclară, contrară prevederilor art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001 și urmează a fi revăzută.

La art. 4 alin. (1) lit. b) din proiect este prevăzută drept abatere disciplinară "aplicarea repetată din **neglijență gravă** a legislației contrar practicii judiciare uniforme". Expresia "neglijență gravă" este una ambiguă, care va permite o interpretare discreționară, prin urmare urmează a fi revăzută.

Art. 5 din proiect prevede că termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului este de 2 ani, de la data comiterii abaterii disciplinare și în cazul existenței unei hotărâri irevocabile a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale, din care rezultă această abatere, în termen de 1 an de la data devenirii irevocabile a hotărârii judecătorești, dar nu mai târziu de 5 ani de la data comiterii abaterii. Considerăm că, termenul de 2 ani este excesiv, spre exemplu art. 30 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 prevede că, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de 3 luni. Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute în capitolul XV al cărții întâi este de 12 luni.

Art. 60 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 prevede că, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Art. 209 din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28.03.2003 prevede că, sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical. Sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activității economico-financiare – după expirarea a 2 ani de la data comiterii.

Totodată, în conformitate cu art. 5 din proiect va fi necesar de adus în concordanță și art. 23 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995.

Art. 7 alin. (1) și alin. (6) din proiect prevăd posibilitatea sancționării disciplinare a judecătorilor demisionați, considerăm că, aceasta este contrar esenței "sancționare disciplinară" din moment ce judecătorul este demisionat. Acesta va fi atras la răspundere contravențională sau penală, chiar și după demisionarea sa, în cadrul termenului de prescripție prevăzut de lege, în cazul existenței în acțiunile sale, comise în timpul exercitării funcției de magistrat, a elementelor constitutive ale unei infracțiuni sau contravenții.

La art. 12 alin. (4) este necesar de indicat numărul de voturi cu care se revocă președintele colegiului disciplinar.

Art. 14 alin. (5) urmează a fi redactat, pentru aducerea în concordanță cu prevederile art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001 care menționează că, fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat.

Art. 15 este intitulat "Modul de activitate a Colegiului disciplinar", însă în conținutul acestuia sunt incluse și prevederi referitoare la completele de admisibilitate, cărora îi este dedicat art. 27, prin urmare, considerăm că, reglementările ce țin de completele de admisibilitate, trebuie strict divizate în articol separat. De asemenea, mențiunea de la alin. (4) privind "ședințele deliberative" ale Colegiului, considerăm că, trebuie divizată într-un alineat separat.

În art. 16 se menționează că, activitatea organizatorică și lucrările de secretariat ale colegiului disciplinar se asigură de către secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii, însă în art. 8 din proiect se menționează că, Colegiul disciplinar este un organ independent, prin urmare nu este constituit pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii, după cum este menționat în actuala Lege cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor 950-XIII din 19.07.96. În această situație, este posibil să apară neînțelegeri, în raporturile Colegiului cu secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii. În consecință, sugerăm să fie revăzută situația menționată.

Considerăm că titlul art. 19 urmează a fi revizuit, având în vedere că, se expune în privința subiecților, cu dreptul de a înainta sesizări privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare.

În art. 24 se menționează că, sesizările se verifică de către inspecția judiciară în termen de 30 zile, cu posibilitatea prelungirii acestuia cu cel mult 15 zile. Considerăm că, aceste reglementări trebuie revăzute, deoarece după cum reiese și din art. 28, 32 completul

de admisibilitate, cât și membrul colegiului disciplinar, pot solicita inspectorilor judiciari, efectuarea unor verificări suplimentare.

În art. 27-29 care sunt înglobate în Secțiunea a 3-a, ce reglementează "examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea cauzelor disciplinare", nu se prevede nici un termen în cadrul căruia completul de admisibilitate examinează rapoartele inspectorilor judiciari. Avînd în vedere reglementările art. 24 menționat mai sus, considerăm că și pentru activitatea completului de admisibilitate, de asemenea trebuie să fie indicat un termen.

La art. 42 care prevede abrogarea Legii nr. 950-XIII din 19.07.1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, considerăm că este necesar de menționat și actele legislative care au modificat această Lege, întru respectarea prevederilor art. 39 alin. (4) din Legea nr. 780/2001.

Art. 43 alin. (2) stabilește pentru legislația abrogată un efect ultraactiv, ceea ce contravine principiului neretroactivității legii consacrat în art. 22 din Constituție și prevederilor art. 46 din Legea 780/2001, care dispune că, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele legislative prin care se stabilesc sancțiuni mai blînde. Actele legislative pot ultraactiva în mod excepțional, însă, avînd în vedere că, proiectul de lege are ca scop, perfecționarea procedurii disciplinare în privința judecătorilor și protejarea drepturilor acestora, considerăm că, nu este prezentă acea situație excepțională, pentru a face retroactive efectele unei legi, care se abrogă. Prin urmare, sugerăm să fie revizuit alin. (2) din art. 43 al proiectului.

Luînd în considerație obiecția sus menționată, nu este clară nici prevederea de la alin. (3) din art. 43 din proiect. Proiectul în raport cu Legea, care se propune a fi abrogată, prevede mai multe trepte de contestație în procedura disciplinară a judecătorilor, însă potrivit prevederilor art. 43 alin. (3) din proiect, nu este clar dacă, aceste trepte vor fi respectate și pentru hotărîrile colegiului disciplinar atacate, pînă la data intrării în vigoare a noii legi.

Proiectul nu reglementează situațiile cînd în cadrul examinării de către completele de admisibilitate, sau de către colegiul disciplinar, a sesizării privind faptele care pot constitui abateri disciplinare, din partea judecătorilor, se stabilește prezența elementelor constitutive ale unei infracțiuni sau contravenții comise de magistrați.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ.

La art. 15 alin. (4) unde se face referire la art. 34, este necesar de indicat și alineatul respectiv.

Art. 19 alin. (2) nu este clar și urmează a fi redactat, potrivit art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001.

Asupra oportunității adoptării acestui proiect de lege Parlamentul urmează să se pronunțe în ședința plenară.

